

Identificació de l'expedient

Informe ACC_059_2022, relatiu a l'expedient de sol·licitud d'informe d'impacte de gènere que el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural ha fet arribar a aquest Institut en data 21 de febrer de 2022 sobre el Projecte de decret pel qual es modifica el Decret 126/2017, de 25 de juliol, del Consell Català de l'Alimentació.

Normativa sobre igualtat i transversalitat de la perspectiva de gènere

- a) Articles 2 i 3.3 del Tractat UE, on s'estableixen la no discriminació i la igualtat entre dones i homes com a valors comuns als Estats membres de la UE, i es formalitza el compromís de fomentar la igualtat entre dones i homes.
- b) Articles 8 i 10 del Tractat de Funcionament de la UE, on s'estableix que en totes les seves accions la Unió Europea tindrà per objectiu eliminar les desigualtats entre homes i dones, i promoure la seva igualtat.
- c) L'Estratègia d'Igualtat de Gènere 2020-2025 de la Unió Europea, actual full de ruta per avançar en l'assoliment de l'equitat de gènere.
- d) L'Estatut d'autonomia de Catalunya, als seus articles 4.3, 19, 41 i 153, quant al reconeixement i garantia dels drets de les dones i la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes, i la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones.
- e) La Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, desenvolupa els preceptes estatutaris en matèria d'igualtat de gènere i dret de les dones i estableix mesures transversals en tots els ordres de la vida, amb la finalitat d'eradicar les discriminacions contra les dones.

Normativa sobre l'informe d'impacte de gènere

- a) L'article 64.3.d. de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, estableix que els projectes de disposicions reglamentàries han d'anar acompanyats, entre d'altra documentació preceptiva, d'un informe d'impacte de gènere.
- b) L'article 3 lletra g) de la Llei 11/1989, del 10 de juliol, de creació de l'Institut Català de les Dones, en la redacció donada per la Disposició final Primera de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que corresponen a aquest Institut elaborar i emetre els informes d'impacte de gènere i,

en tot cas, els informes a què fa referència, entre altres, l'article 64.3.d. de la Llei 26/2010, precitada, tràmit intern que es dona per complert amb aquest document.

Normativa sobre l'ús no sexista ni androcèntric del llenguatge

- a) El principi vuitè de l'article 3 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que els poders públics, entre els quals s'inclou l'Administració de la Generalitat, han de fer un ús no sexista del llenguatge que eviti l'expressió de concepcions sexistes de la realitat i els usos androcèntrics i amb estereotips de gènere, i han de promoure un llenguatge respectuós amb les dones, amb les minories i amb totes les persones en general en l'atenció personal i en tota la documentació escrita, gràfica i audiovisual.
- b) La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, obliga els Poders Públics a implementar un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment a la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques (article 14.11).
- c) La [Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya](#), de l'any 2011, de la Direcció General de Política Lingüística, proposa una sèrie de solucions per evitar que aquests textos incloguin formes androcèntriques i generin disfuncions amb la normativa citada anteriorment.

Anàlisi material del text presentat

Alimentació i perspectiva de gènere

En la introducció del Decret presentat a informe s'explicita que dos dels eixos del Pla estratègic de l'alimentació 2021-2026, que ha donat lloc al citat Decret, són la formació i l'educació dels consumidors, per promoure una consciència alimentària entre la ciutadania que valori les repercussions que generen les seves decisions de consum alimentari en la seva salut.

En aquest context, pel que fa a l'alimentació i la salut, cal tenir clar que la capacitat d'elecció del que mengem i de com ens cuidem és relativa perquè hi ha múltiples condicionants que la determinen. I en el cas de les dones, el seu gènere és un factor que les situa en clara desigualtat: ¹

¹ Álvarez, I. La salud y la alimentación desde la mirada feminista.

- L'anorèxia o la bulímia es donen en major mesura entre dones adolescents. L'anorèxia és la tercera malaltia crònica en aquestes edats. El model de bellesa valorat és l'associat a l'estar prima, i això és causa bàsica d'aquests trastorns alimentaris. Entre la multitud de dimensions que determinen l'acte alimentari, les representacions del cos tenen una influència important, i l'alimentació es torna cada vegada més una eina de control i construcció del "cos ideal", tant des d'un punt de vista mèdic com des d'una perspectiva sociocultural.
- Existeixen estudis que indiquen que existeix una relació entre els anys de vida, els ingressos hospitalaris i el gènere, penalitzant fonamentalment a les dones pobres.
- La menstruació, la pubertat, la maternitat, la lactància o l'envelliment són moments on es fa negoci a partir de la 'suplementació'.
- S'han incrementat els sentiments de rebuig del propi cos en les nenes molt petites.
- Un 40% de les nenes des dels 9-10 anys està fent dieta i gairebé un 90% de les dones adultes manifesta que desitja perdre pes.
- El sistema agroalimentari fa negoci de la imatge estereotipada del cos de la dona, oferint productes dietètics, hipocalòrics, etc.
- Els canvis hormonals propis de les dones poden requerir una alimentació específica que sovint no es té en compte atesa la societat antropocèntrica en la qual vivim.

Malgrat que el Pla estratègic de l'alimentació 2021-2026, que no consta informat per l'Institut Català de les Dones, no fa esment a la necessitat de formació i educació de la ciutadania pel que fa a les influències nocives de la pressió i cànons estètics sobre l'alimentació de les persones, és necessari que el Decret 126/2017, de 25 de juliol, del Consell Català de l'Alimentació, abordi aquesta qüestió, per tal de donar compliment als compromisos del govern de transformació feminista i de garantir de la transversalitat de gènere en les polítiques de la Generalitat, i materialitzar els mandats de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.

Paritat en els òrgans col·legiats

Havent passat ja quasi set anys des de l'aprovació de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, la paritat dels òrgans col·legiats ja no és una realitat

a anar assolint alhora de designar els seus membres, sinó que avui ja és un mandat normatiu vinculant. Atès que sovint costa la seva efectiva implementació, per tal d'assegurar-la, escau que en els diferents textos que els regulen consti de manera expressa aquesta necessitat, donant compliment al que disposa l'article 12.1 de la Llei:

- *“Les administracions públiques s'han d'atenir al principi de representació paritària de dones i homes en els nomenaments i les designacions per a la composició de tot tipus d'òrgans col·legiats, tenint en compte el que regula la disposició transitòria primera i sens perjudici del que estableix l'apartat 2.”*

Igualment, l'article 3.5 de la mateixa Llei disposa:

- *“Democràcia paritària i participació paritària de dones i homes en els afers públics: els poders públics han de promoure la participació dels grups i les associacions que defensen els drets de les dones en l'elaboració i l'avaluació de les polítiques públiques, i també la representació paritària en la composició dels òrgans col·legiats, de direcció, de participació, de representació, consultius, tècnics i científics, en els tribunals i en els espais de presa de decisions.”*

Reunions i conciliació

L'Acord del Govern de 4 de juny de 2019 d'accions i altres recomanacions al voltant de la racionalització dels horaris a l'Administració de la Generalitat de Catalunya, mana el següent:

“2. Aprovar i implementar progressivament, en el marc d'aquesta Legislatura, el document d'accions i recomanacions per a la racionalització dels horaris i usos dels temps a l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que figura com a annex. Les singularitats de cada departament que comportin excepcions podran ser tractades i acordades a la Comissió Interdepartamental per a la Reforma Horària.”

Respecte aquest mandat, el punt 2 del citat annex, com a compromís per a una major eficàcia en la gestió del temps de les reunions, disposa:

“- No convocar reunions més tard de les 16.00 h, amb un acabament no més enllà de les 18.00 h.

- Especificar i respectar l'hora d'inici i d'acabament.

- Elaborar una guia de bones pràctiques per a una gestió més eficaç en l'organització de les reunions.

- Facilitar la tecnologia i la cultura organitzativa necessària per tal de realitzar trobades i reunions virtuals.”

Evidentment, es tracta d'una mesura per compatibilitzar la vida familiar, personal i laboral de les persones. El fet de no allargar les jornades laborals fins tard, facilita la coresponsabilitat dels homes i les dones en les tasques de la llar i familiars i un equilibri més sa entre la vida professional i personal.

En aquesta línia, la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, inclou les següents disposicions en relació a aquesta matèria, en els articles 32 i 46:

“2. Per a promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats de dones i homes en l'àmbit laboral, els poders públics han de dur a terme les actuacions específiques següents: f) Impulsar mesures que afavoreixin la implantació de nous horaris que permetin, en termes d'igualtat d'oportunitats, el desenvolupament professional i la compatibilització de la vida laboral i personal. Aquests nous horaris han de contribuir a la millora tant de la qualitat de vida dels treballadors com de la competitivitat i l'eficiència empresarials.”

“En aplicació dels principis segon i quart de l'article 3, l'Administració competent ha de dur a terme les accions següents: b) Impulsar l'equilibri en la valoració i la distribució del temps dedicat al treball de mercat i al treball domèstic i de cura de persones tenint en compte el temps personal i el cicle de vida, i aplicar polítiques actives de sensibilització, coresponsabilitat, conscienciació i capacitació destinades als homes.”

Conclusions

D'acord amb el que s'ha dit, l'Institut Català de les Dones efectua les següents aportacions respecte el text Projecte de decret pel qual es modifica el Decret 126/2017, de 25 de juliol, del Consell Català de l'Alimentació:

PRIMERA. En l'article 2 apartat c), que modifica l'article 5.1 d) del Decret 126/2017, sobre la composició del Consell, **també hi ha de constar una representat del Departament d'Igualtat i Feminismes.**

SEGONA. En l'article 4 apartat e), que modifica l'article 9.5 del Decret 126/2017, sobre les funcions de la Comissió per l'Alimentació Saludable i de Confiança, afegir-hi el següent nova lletra:

- **“c) La conscienciació ciutadana de la influència de la pressió i cànons estètics i els rols de gènere en l'alimentació i la salut.”**

TERCERA. Afegir un nou article que afegeixi un nou apartat a l'article 2 del Decret 126/2017, sobre les funcions del Consell:

- **S'afegeix un nou apartat a l'article 2 del Decret 126/2017, de 25 de juliol:**

“Proposar i activar mesures per fomentar hàbits alimentaris saludables lliures de condicionants estètics i d'estereotips de gènere.”

QUARTA. Afegir un nou article que afegeixi un nou apartat a l'article 6 del Decret 126/2017, sobre el règim de funcionament del Consell, amb el següent contingut:

- **S'afegeix un nou apartat a l'article 6 del Decret 126/2017, de 25 de juliol:**

“L'hora d'inici i d'acabament de les reunions haurà de ser compatible amb les necessitats de conciliació de vida personal, familiar i laboral de les persones.”

CINQUENA. Afegir un nou article que modifiqui la Disposició addicional del Decret 126/2017, amb el següent contingut:

- **Es modifica la Disposició Addicional del Decret 126/2017, de 25 de juliol, que resta redactat de la manera següent:**

“Tant el Consell com les Comissions com els grups de treball que fa esment i regula aquest Decret, hauran de ser paritaris de dones i homes.”

SISENA. Des del punt de vista formal:

- Allà on consta *“fixar el focus en el consumidor”*, ha de constar **“fixar el focus en la persona consumidora”**.
- Allà on consta *“necessari incorporar en la composició del Consell un representant del departament competent en matèria d'educació”*, ha de constar **“necessari incorporar en la composició del Consell un o una representant del departament competent en matèria d'educació”**.

- Allà on consta “*Deu membres amb rang mínim de director general*”, ha de constar “**Deu membres amb rang mínim de director o directora general**”.

La presidenta